GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **N^ro. 69.** 6. Maia 1818.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Mocą naywyższey uchwały z dnia 24go Marca r. b. raczył N. Pan Radcę Appellacyynego W. Ferdynanda Pohlberga mianować Dyrektorem nauk prawnych w uniwersytecie Lwowskim, a oraz zezwolić aby mu honorowe dyploma iako Doktorowi prawa w uniwersytecie wydanem zostało.

Katedrę nauczyciela statystyki w uniwersytecie Lwowskim raczył N. Pan nadadź Doktorowi P. Józefowi Hüttnerowi.

Mocą naywyższey uchwały z dnia 21go Lutego r. b. raczył N. Pan poddanego Bukowińskiego Mikołaia Nistora z Wykowa górnego za patryotyzm okazany w roku 1809, śrebrnym medalem honorowym z uszkiem i stążką nayłaskawiey zaszczycić.

W. Antoni Rylski dziedzic Połomy odstąpił na rzecz funduszu inwalidów dwie obligacye dominikalne w ogólney summie 316 ZR. 53 2/4 Kraye. W. W. wraz z zaległą prowizyą,

JX. Schuchardt Pastor Reichauski uzbierawszy roku zeszłego podczas obchodzenia jubileuszu reformacyynego w ewangielickim kościele *Reichauskim*, kwotę 16 ZR. W. W. ofiarował takową na rzecz kraiowego funduszu inwalidów.

Te piękne czyny podaie C. K. Rząd kraiowy do wiadomości powszechney.

Na utworzenie nowych szkół gminnych w Czarnem i w Grabiu, w Cyrkule Jasielskim ofiarowano poniższe składki coroczne; a mianowicie, dla szkoły Czarneńskiey: Dominium Ropa, po 25 ZR.; Gmina Czarneńska po 13 korcy 28 garcy zboża i po 29 ZR.; a Gminy Lipnicka i Nieszna jowska, każda po 6 ZR. i po 7 korcy zboża, — dla szkoły zaś Grabskiey: Dominium Ropa po 25 ZR.; a Gminy Grabska, Wyssowałska i Ozennenska razem po 80 ZR.

C. K. Rząd kraiowy ma ukontentowanie te czyny pożyteczne publicznie pochwalić.

Na nową budowę drugiego głównego gościnca handlowego w Galicyi ofiarowało Dominium Okraynik w Cyrkule Myślenickim 50 pni drzewa budowniczego, 50 ZR. W. W. 200 dni pieszych, i bezpłatne dostarczenie kamieni z kopalni swoich; zrzekaiąc się oraz wynagrodzenia za grunta dominikalne na ciągnienie gościńca potrzebne. Dominium zaś Łąkawice ofiarowało 50 pni drzewa budowniczego i 200 ZR. W. W.

Te ofiary podaie C. K. Rząd kraiowy do wiadomości powszechney.

Wiadomości zagraniczne.

S. Domingo.

W dzień Nowego roku wydał Król Henryk poniższą odezwę do mieszkańców Haytyckich.

„Mieszkańcy Haity! Obok osobistey obywatelska i polityczna wolność stanowią pierwszą szczęśliwość ludzi w stanie społecznym. Dziś iest dzień nieśmiertelney pamiątki, dzień, w którym nam niegdyś posiadanie tego nieocenionego szczęścia przez zapowiedzenie niepodległości naszego kraiu zapewnionem zostało. Bodayby zaszczytne wspomnienie tey chwili wiecznie w sercach naszych istniało! Bodayby nie tylko nasze działania, lecz naypóźnieyszych potomków naszych zagrzewało. Aby zaś te korzyści dokładnie teraz ocenić i uczuć, przebieżmy myślą owe czasy okropności, kiedy w głębokiey nędzy, ciemnocie i poniżeniu pogrążeni, bez pomocy, bez wsparcia i opieki dni nasze gorzko pędziliśmy. Odsunięci od wszelkiego obywatelskiego, przyrodzonego i politycznego prawa, byliśmy bez Oyczyzny, bez przytułku i własności. — Pod iarzmem tyranii, którąśmy nienawidzili, niemieliśmy żadnego znaczenia w pośród rodu ludzkiego, lecz w politycznym i obywatelskim względzie byliśmy niejako umarłemi dla świata. Z woli niedocieczoney i wszechmocney pomocy wszystkim rządzącey Opatrzności, udało nam się przy odwadze, śmiałości, męztwie, uzyskać Oyczyznę, obywatelskie i polityczne prawa, przytułek i własność. Wszystkie te nieocenione błogosławieństwa winniśmy bez zaprzeczenia nieskończoney dobroci Naywyższego Rządcy świata. Są one pięknemi skutkami tey niepodległości, którey nam wzmacnia-

iące nas ramie iego dobić się pozwoliło. — Zadługo byliśmy bez tych błogosławieństw, zbyt drogie były ofiary, iakie nas one kosztowały, abyśmy nie mieli uczuć całey wartości ich utrzymania. Mieszkańcy tylko Haity mogą iedynie ważność tych błogosławieństw godnie ocenić; bo gdzież iest taki drugi naród, któryby przed swoiem oswobodzeniem podobnych prześladowań, podobnych ucisków, i nędzy wszelkiego rodzaiu tak, iak my, doświadczał? Używaymy więc naszey wolności i niepodległości, lecz używaymy iey mądrze i z umiarkowaniem."

„Prawdziwą iest rozkoszą dla oycowskiego naszego serca widzieć te stopnie pomyślności, których teraz lud nasz dostąpił. Obfitość [illegible], i wszyscy czuiemy iey skutki; niedostatek zaś iest to marzenie, którego nie znamy. Bezprzykładna pomyślność nasza napełnia goryczą, iak nam dobrze wiadomo, serca nieprzyiaciół naszych, którzy nieustannie naygrubsze kłamstwa i potwarze na nas rzucaią. Zamiary ich nadto są iawne; oni tylko sami chcą przeszkodzić przyznaniu nam niepodległości naszey, oni chcą przytłumić gorliwość przyiaciół naszych, a liczbę nieprzyiaciół pomnożyć. Na te ich potwarze zachowamy nadal toż samo postępowanie, iak dotąd; to iest, odpowiemy im milczeniem pełnem godności, i głęboką pogardą. Rzetelni i spokoyni kupcy, którzy są w naszych miastach, lub porty nasze odwiedzaią, mogą tę prawdę zaświadczyć, mogą powiedzieć, czy istnieie inny iaki naród, któryby chętniey od nas w dobrem z przyiaciołmi żyć chciał porozumieniu!"

„Mieszkańcy Haity! Staraymy się stan naszego społeczeństwa poprawiać; czuwaymy nad wypełnianiem praw; zachęcaymy rolnictwo i handel; rozszerzaymy coraz bardziey cnotę tak w publicznem, iak i prywatnem życiu. Za staraniem naszem założone są dwie narodowe szkoły w Gonaives i St. Maro. Publiczne nauki czekaią tylko przybycia kilku zagranicznych nauczycieli, aby swoie dobroczynne promienie na całą ludność naszę rozsypały, ostatnią mgłę ciemnoty i przesądów w szczęśliwym naszym kraiu na zawsze rozpędziły. — Wy rodzice, którzy tam wasze dzieci posłaliście, aby u źródła nauk czerpali oświatę, i napawali się mądrością w szkołach narodowych, spełniliście naygorętsze życzenia serca moiego. Wygnani z społeczności, i za wszystkie usiłowania naysroższey traktowani, nie mogliście dawniey żadney posiadać własności; teraz zaś może każdy z właściwą dumą prawey niepodległości powiedzieć: „„Ziemia, którą uprawiam, iest moią własną, i żyię w przyiemney nadziei, że ią wraz z szlachetnem dziedzictwem wolności, orężem nabytey, potomkom mm zostawię; nareście, używam godności moiego istnienia, i czuię, zem iest człowiekiem." "

„Gdy w zeszłym roku tyle obcych okrętów wyładowanych z naszych portów wypłynęło, iakże szczęśliwe są widoki do rozszerzania handlu przez rozszerzenie uprawy? Rolnicy nie ustawaycie w waszych użytecznych pracach. Woysko iest zawsze gotowe czuwać nad waszem bezpieczeństwem."

„Mieszkańcy Haity! Staraymy się ten rok 15ty naszey zaszczytney niepodległości oznaczyć nowemi usiłowaniami dla dobra publicznego. Niechay uwaga nasza ciągle zwrócona na to tylko będzie, co iest wielkiem i szlachetnem. Ludzie, którzy niepodległość swego kraiu krwią okupili, którzy z siebie ciężar niesprawiedliwych przesądów zrzucili, którzy zyskali szacunek i przyiaźń obcych narodów, zgoła, ludzie, którzy maią tak rozliczne i ważne przedmioty wymagaiące ich uwagi, mogą i powinni o niczem innem nie myśleć, tylko o sławie i pomyślności swoiey Oyczyzny. Rozum zwycięży, a tryumf iego stanie się w końcu zupełnym. Ubezpieczmy pokóy tak wewnątrz, iak zewnątrz, a w ten sposób przy mądrem i uczciwem postępowaniu, z wynagradzaiącem nas ukontentowaniem uyrzemy, że ów piękny i niewzruszony filar niepodległości naszey, postawiony na grobach rycerzy naszych, i własną krwią naszą umocowany, oprze się dumnie zniszczeniu czasu, i codziennie pięknieyszym i trwalszym stawać się będzie."

„Dan w naszym Królewskim pałacu w Sans-Souci dnia 1go Stycznia 1818, 15 roku niepodległości, a siodmego Panowania naszego."

(Podpisano) Henryk.
Sekretarz Stanu Minister Spraw Wewnętrznych.
Hrabia Lemonade.

Wielka Brytania.

Na posiedzeniu Izby niższey dnia 3go Kwietnia zachodziło pytanie, czyli przenoszenie niewolników Murzyńskich z iedney osady Angielskiey na drugą, rozciąga się także i na osady Berbice i Demerary, ile że z tamtąd przemycanie do Surinamu i do stałego lądu Amerykańskiego, tudzież na odwrót, tak bardzo iest łatwem, i przeszkodzonem bydź nie może. Jednakowoż przeszedł proiekt do prawa (bil) względem ich przenoszenia.

Na posiedzeniu Izby wyższey dnia 5. Kwietnia przypomniał Lord Erskine o przyrzeczonym spisie imion tych osób, które iako potwarcy zapozwanemi będąc, rękoymie złożyć winnemi były; spisy te nie były atoli ieszcze zupełnie podane.

W Izbie niższey uskarżał się Sir Francis Burdett na nieludzki zwyczay, że dzieci w młodocianym wieku będące od 5tey godziny zrana aż do godziny 9tey i 10tey wieczorem we wszystkich porach roku i pogody na robotę wysyłaią. — Wniosek iego, względem zaradzenia temu złemu, pozyskał uwagę. — Potem tak iak iuż nie raz czynił, przełożył przeszło 100 podań tyczących się reformy Parlamentu.

Drugie odczytanie proiektu do prawa względem opłaty od skór dało powód do wielu rospraw. Wiadomo że proiekt ten pozyskał był większość głosów przeciwko Ministrom; utracił ią atoli na posiedzeniu teraźnieyszem; Ministrowie przemogli 136 głosami przeciwko 130, a proiekt ten do prawa odrzucono. Główną przyczyną niedopuszczenia go, była strata która by Rząd przez tę odmianę na opłatach od skór poniósł, i konieczność zastąpienia teyże opłaty przez inną.

Z kwartałem kończącym się dnia 5. Kwietnia 1818 wynosiły podatki 10,249,220 fun. szt. (102,492,200 ZR.). W tymże samym kwartale roku 1817 wynosiły tylko 9,510,211 funt. szt. (95,102,110 ZR.). Przybywanie pomału, (pisze gazeta Londyńska Times) lepszem iest nad raptowne podnoszenie się, które nieobiecuie trwałości). W dwóch tylko artykułach zmnieyszył się przychód w roku 1818, a mianowie w opłacie pocztowey od listów, tudzież w przychodach rozmaitych. Podniesły się zaś przychody nayba(r)dziey w akcyzie, w opłacie stemplowey, w cłach i w podatkach stałych. Od dnia 5. Kwietnia 1816 do tegoż dnia roku 1817 wynosiły wszystkie podatki 49,096,576 funt. szt. (490,965,760 ZR.) a od 5. Kwietnia 1817 do 5. Kwietnia 1818, 45,686,083 funt. szt. (456,860,830 ZR.)

Rękodzielnie wełniane dostarczyły w roku 1817, 16,208,089 łokci (yards) sukna szerokiego, a zatem o 2,422,135 łokci więcey aniżeli w roku 1816 — sukna zaś wązkiego 5,233,616 łokci, a zatem o 1,582,947 łokci więcey aniżeli w roku 1816.

Nie spodziewano się w Londynie ażeby pośrednictwo między Hiszpaniią a Portugaliią pomyślny skutek wziąć miało.

Królestwo Polskie.

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego z dnia 28. Kwietnia umieściła poniższą mowę N. Cesarza i Króla Alexandra Igo miana przy zamknięciu Seymu Królestwa Polskiego, dnia 15./27. Kwietnia 1818.

Reprezentanci Królestwa Polskiego!

„Usprawiedliwiliście moie oczekiwanie. Narady tego pierwszego Zgromadzenia, duch iakim się powodowało, owoce czynności iego, iednozgodnem staią się świadectwem czystości waszych zamiarów, i ściągaią Moię pochwałę.“

„W skutku prac waszych, Królestwo Polskie mieć będzie nakoniec Kodex karzący iednostayny i Polski. Stanowiąc, iż Kodex postępowania Kryminalnego będzie podany przyszłemu Zgromadzeniu waszemu, uprzedziłem żądanie, iakiem was natchnęło światłe zamiłowanie dobra i porządku.“

„Lecz nieuchronnem było, aby prawa składaiące teoryą ustawodawstwa karzącego, pierwey zostały uchwalone niż te, które ich rozwinięciem kierować maią. Wypadało, abyście się do pierwszych przychylili, dla wskazania drogi do rozwinięcia drugich.“

„Nowe urządzenia dopełniły część waszego Kodexu Cywilnego, którey niedostateczność powszechnie uznana była.“

„Niektóre tegoż Kodexu rozporządzenia nie dawały dość uroczystego zaręczenia kredytowi właścicieli ziemiańskich. Uchwaliliście na ich mieysce prawa, które się dwoiście zalecaią, i szczęśliwem doświadczeniem, i pożytecznemi zmianami.“

„Zostawało wam ieszcze wyrzec w rzeczy nader nagłey. Chodziło o rozstrzygnienie środka koniecznie wynikaiącego z okoliczności tyluletnich klęsk, które wstrzymywały zwyczayne zobowiązania się dłużników względem wierzycieli. Na sprawiedliwey ważąc szali należne względy przedłużonym nieszczęściom iednych, i wynagrodzenie, iakie słuszność drugim udzielić nakazywała, położyliście sami ostatni kres dawnym waszym cierpieniom, oznaczyliście początek, i ustopniowaliście postęp pomyślnieyszey przyszłości.“

„Pomiędzy proiektami do praw, które was zatrudniały, ieden tylko nieotrzymał przyzwolenia większości w obu Izbach. Wypadek takowy opartym był na przekonaniu i dobrey wierze. Podnosi ón niepodległość waszych zdań, i z tego powodu zyskał moie zadowolnienie. Wolno obrani, należało wam wolno się naradzać. Ta dwoista swoboda zawsze stanowić będzie prawdziwą cechę Reprezentacyi Narodowey, iaką zgromadzić chciałem dla usłyszenia w iey głosie szczerego i zupełnego opinii publiczney wyrażenia. Takim sposobem złożone Zgromadzenie, iedynie Rządowi zaręcza pewność nadania Narodowi takich tylko praw, których istotne iego potrzeby wskazuią pożyteczność. Lecz ta praca nie iest łatwa: za pomocą tylko czasu dokonaną bydź może

)(2

z pomyślnym skutkiem; albowiem czas oczyszcza zdania, i w szkole doświadczenia kształci urzędników."

„Tkliwy iestem na uczucia, iakieście mi oświadczyli. Zaufanie wasze iest iedynem moiem życzeniem, wasza przychylność iedyną moią nagrodą. Zastanawiać się będę z uwagą nad waszemi żądaniami; a na przyszłem posiedzeniu, mam nadzieię, dowiecie się, iż takowym zadość uczyniono, o ile dozwoliły okoliczności."

„Starania, iakie winienem moiey Oyczyźnie, powołuią mnie w dalekie od was strony. Lecz losy wasze będą zawsze obecne myśli moiey. Wrócę pomiędzy was dla cieszenia się postępkami waszemi w pięknym zawodzie, który się dla was otworzył, i dla udzielenia wam nowych owoców moiey troskliwości."

„Polacy! Obstawam przy spełnieniu zamiarów moich. Są one wam znaiome. W powrocie do siedlisk waszych niechay wam towarzyszy świadectwo, żeście pracowali nad dobrem waszych Współobywateli, i nad pomyślnością waszey Oyczyzny."

„Pomniycie, iż ta sama Oyczyzna, wzniesiona do godności Państwa wolnego i niepodległego, śledzi was troskliwem okiem w obrębie domowych waszych stosunków."

„Tam to bardziey ieszcze, niżeli w pośród świetności publicznych zgromadzeń, zaleca wam ona stać się światłemi obywatelami, przyiaciołmi waszych braci tak, iak was samych, stale skłonnemi do przekonania wszystkich klass, a szczególniey tey, która dźwiga budowę Kraiową, o korzyściach przywiązanych do porządku Konstytucyynego, iakiego Polska używa."

„Lecz ten porządek nie stanie się pomiędzy wami trwałem dobrodzieystwem, iak tylko wtenczas, gdy powaga praw panować będzie w waszych sercach wprzód, niżeli przewodniczyć zacznie waszym czynnościom. Do tey to wysokości dążyć powinien postęp cywilizacyi, która wtenczas iey dosięga, kiedy iest rzetelną, to iest, kiedy czystość obyczaiów iest iey główną podstawą."

„Wtedy dobro osobiste łączy się z dobrem powszechnem przez szczęśliwe wspólnictwo, wtedy prawa nabieraią mocy ogólnego zezwolenia, kiedy opieraią się na konieczney wszystkich sumnień zgodności."

„Przekonaycie się więc, iż Ustawy wasze nie mogą zakwitnąć iak o tyle, o ile one złożycie pod rękoymią tych zasad w źródle Chrześciiańskiey moralności czerpanych, i o ile w waszem życiu publicznem i prywatnem okażecie zastosowanie Boskich tey moralności przepisów."

„Do was to należy sługi Ołtarzów przez wasze oświecanie, a bardziey ieszcze wasz przykład, tey zbawienney nauce nadadź zwycięzką przewagę."

„Reprezentanci Królestwa Polskiego! W gorliwości, z iaką będziecie się starali ziścić życzenia i nadzieie moie, znaydę zakład pomyślności Administracyi Narodowey, aż do czasu zwołania przyszłego Seymu."

„Oby ten, owocem prac waszych wzbogacony, mógł szybkim krokiem postępować do zaszczytnego celu, na który z tylu stron wzrok się zwraca; i oby mógł przysposobić dla następnych pokoleń obfite żniwo bezpieczeństwa, szczęścia i sławy!

Daley umieściła pomieniona gazeta co następuie:

Wczoray po ukończonym Seymie był obiad u N. Pana dla Senatorów, Rady Stanu, Posłów i Deputowanych, w czasie którego Nayiaśn. Pan spełnił toast: Niech żyie Naród Polski. — Poczem JWżny Prezes Senatu i Marszałek Seymowy spełnili zdrowie Nayiaśnieyszego Cesarza Króla Polskiego! — Wieczorem był świetny bal u JW. Nowosilcowa, który N. Pan obecnością swoią zaszczycił, raczył tańcować, dosyć długo i uprzeymie dla wszystkich zabawić na balu.

Dnia 26go b. m. N. Pan łaskawie mianować raczył JW. Brońca Marszałka Dworu, Wielkim Marszałkiem Dworu; WW. Mataszewica i Tymowskiego Kammerjunkrów, Szambelanami; W. Stanisława Hr. Kossakowskiego, zostaiącego w Ministeryum Interessów Zagranicznych, Kamerjunkrem Dworu Królestwa Polskiego.

Dnia zaś 27go t. m. W. Józef Sobolewski również Kamerjunkrem Dworu Królewska Polskiego mianowany nayłaskawiey.

Szwaycarya.

Smiertelne zwłoki zeszłego ze Swiata s. p. Jenerała Kościuszki zostały nakoniec dnia 24. Marca bez dalszych trudności z Solothurn do Krakowa zabranemi. Odprowadzał ie Xiąże Jabłonowski, który po nie do Solothurn ieździł, i P. Zeltner z Solothurnu, naypoufnieyszy przyiaciel Zmarłego.

Wyiechali ze Lwowa dnia 1go 2go i 3go Maia.

W. Drohoiewski, do Zółkwi. — JW. Humnicki Hrabia, do Zółkwi — JW. Krasiński Hrabia, do Rohatyna. — JW. Kuczyński Hrabia, do Zółkwi. — JW. JX. Lewicki Metropolita, do Przemyśla. — W. Nowodworski, do Zółkwi. — W. Pawlinowski, do Rossyi. — W. Przygocki, do Złoczowa. — W. Rozwadowski, do Rossyi.